

verbis absolvere: & loquor cum peritis Arithmeticae vulgaris.

Principio notandum, quod in Regula proportionum, quemadmodum Primus & Sinistimus sic est ad Tertium, ut Secundus ad Quotientem, aut permutatim, Primus ad Secundum, ut Tertius ad Quotientem: et quemadmodum in qualibet binorum copula, una supponitur materia: exempli causa, in Primo & Tertio merces, in Secundo & Quotiente pretia. aut permutatim; sic etiam columellam ejusdem nominis supponunt, Numerus Logisticus datorum sinistimus & unus reliquorum: & rursus ejusdem nominis columella supponunt Quotiens, & alter reliquorum. Nam est omnes quatuor possunt pertinere ad solam Quadrivicenariam, aut ad solas Sexagesimarias simul sumptas: possunt tamen copulae singulae ad singulas pertinere, una copula ad Quadrivicenariam, altera copula ad Sexagesimarias junctas, si ferat usus. Itaque hoc generaliter est observandum, ut quando numeri tres Logistici in Regulam proportionum suppediati, ad diversi nominis columellas pertinent; Quotiens sit excerptus ex columella ea, quae nomen habet à sinistimi columella diversum. Sunt igitur operationum Regulae Detri per Heptacosyada, leges tres, singulae singulorum casuum.

PRÆCEPTUM 9.

CASUS I.

PRÆCEPTUM 10.

SI trium datorum unus, sit ipse Denominatio alterutrius columellarum, quae stant proximè circa Logarithmos, puta si sit vel 60. vel 24: siquidem si steterit in Regula Detri primo loco ad sinistram, tunc mera est Additio; excerpti enim Logarithmi reliquorum, (cujusq; in sua columella quaesiti) adduntur invicem; summa quaesita inter Logarithmos, exhibet regione Quotientem in columella sua legitima: quam docet Praeceptum 9. eligere.

EXEMPLUM PER SEXAGESIMARIAM SOLAM.

Hora una seu dant motum, quid dant Minuta Minuta 60. 49. 50. 25. 35. Log: 18566. Log: 85240. Summa Logarithmorum 103806. dat Quotientem 21. 14. ex Sexagesimaria, quia Secundus & Tertius sunt ex illa, cujus Nomen (Sexagesimaria) representatur à primo 60. Et quia Tertius cum Primo denotavit tempora; Quotiens igitur cum Secundo consentit ad denotandos motus: ita Minutis Hora 25. 35. competit motus 21. 14.

EXEMPLUM PER QUADRIVICENARIAM SOLAM.

Die uno seu currit Luna quantum Horis Horis 24. Gr. 14. 23. 19. 42. Logar. 51200. Logar. 19730. Summa Logarithmorum 70930. dat 11. 48. ex columella quidem eadem quadrivicenaria, quia in ea quaesiti ambo suos nati sunt Logarithmos: sed

quia Tertius fuit horarum ut & Primus: hic jam Quotiens est graduum, ut Secundus. Horis enim 19. 42. competunt Gradus 11. 48.

EXEMPLUM PER COLUMELLAM UTRAMQUE.

Die uno seu currit Sol quantum currit Horis 24. Scr. 59. 37. horis 21. 39. Log. ex Sexag. 640. Log. ex Quadrivicen. 10210. Summa Logarithmorum 10950. dat factum 53. 46. ex Sexagesimaria. Tertius enim in columella & in materia consentit cum Primo, illi scilicet in Quadrivicenariae questio Logarithmus est datus: Secundus igitur & Columella & Materia debet consentire cum Quotiente, ut sit & hic ex Sexagesimaria, quia Secundus in ea questus, Logarithmus est adeptus.

NOTA I. Hic observa, quod duae Sexagesimariae, sicut unum habent nomen, sic mutuas etiam tradant operas. Si enim stent in secundo vel tertio loco, Sexagesima plura quam 60, hoc est, quam unum integrum; tunc totus hic numerus Logisticus est quaerendus in Sexagesimariae privativorum, Logarithmus autem per ea excerptus, debet usitate non addi, sed subtrahi, si quidem potest, cum sit privativus. Nam in hanc Subtractionem tunc redigitur Additio Coeffica. Residuum ostendet Quotientem in Sexagesimaria sinistra.

Per praec. 8.

EXEMPLUM.

Die uno seu currit Sol quantum currit Horis 24. 1. 20. horis 21. 39. Log. per Sex. priv. — 2190. Log. ex Quadr. 10210. Subtrahito 2190. ab 10210. (quod est hic addere coefferit) fit 8120. dans 55. 18. tantum Sol currit horis 21. 39. existente hoc die.

(In hoc Exemplo habes typum compendioso cuiusdam collectionis Motuum: per horas, minuta & secunda; ut non sit opus perreperare singulorum Planetarum Tabellas singulares, quae sunt & numero & ingressu, singula multis, molestae. De hoc infra moneo suo loco.)

NOTA II. Si verò tunc major esset privativus iste, quam alter, unde COSSA illum jubet subtrahere, tunc vice versa, illum ab hoc auster usitate, & residuo praefige signum privativum — Et tunc residuum hoc debet ex Sexagesimariae privativorum excerptum Quotientem.

Per praec. 3.

EXEMPLUM.

Horis 24. currit Mercurius in eccentricae Orbita 4. 32. 27. quantum currit horis 21. 39. Logarithmus privativus ad 4. 32. 27. est circiter — 151400. hic superat Logarithmum 10210. Per praec. 8. unde ut privativus esset subtrahendus, quare hic vicissim ab illo subtrahitur, relinquit privativum — 141090. Et hic Logarithmus ostendit in Sexagesimis privativorum circiter 4. 6. 0.

Per praec. 8.

NOTA III. Veruntamen, quando Logisticus secundus vel tertius, in Regula Detri aliquot vicibus est major uno integro seu 60. scrupulis; tunc praestat eum in gradus collectum, quare

037

035

041

031

046

026

086

136

Ende

Anfang